

Tartalom

1	Miért éppen iskolakert?	3
1.1	Fentiek jegyében iskolakertünkben az alábbiak valósulnak meg:	3
1.2	Iskolakertünk építően hat az iskolán belüli és iskolán kívüli közösségekre is:	3
1.3	Iskolakerti tevékenységünk külön célcsoportjai:	3
2	Iskolakertünk története	4
3	Napjaink	6
3.1	Gyümölcsöskertünk	6
3.2	Petőfi körtefája.....	7
4	Terveink	8
4.1	Iskolakertünk több típusú tankert ötvözete	9

Győri Fekete István Általános Iskola

Iskolakert-hálózat tagja

„Mondd el, és elfelejtem; mutasd meg, és megjegyzem; engedd, hogy csináljam, és megértem.”

Konfuciusz

A hagyományos iskolakertek fő célja a kertészetre és általában a munkára nevelés volt.

Mára előtérbe került a **fenntarthatóságra nevelés, az együttműködésre nevelés, az egészségnevelés, a valóságra épülő, tapasztalati, cselekvésorientált tanulás.**

A mai iskolakertek a tanulás „épig érő tantermei”, melyet az iskolák adottságainak megfelelően, annak udvarán vagy más helyszínen alakítanak ki.

Az iskolakert minden ott tevékenykedő korosztályt megtanít a kerttel, ezáltal természeti környezetünkkel bánni, azt helyesen használni. **A növények gondozásával a gyerekek megtanulják természeti környezetük helyes és tudatos használatát, alapvető természettudományi tapasztalatokat szereznek és lehetőségük adódik a gyakorlatban kipróbálni, élő folyamatok során alkalmazni a tanórákon tanultakat.**

Az iskolakert fontos eredménye, hogy a **tanárok, gyerekek, esetleg szülők közvetlenül is kapcsolatba lépnek egymással a tanórákon kívül**, megismerik egymást, ami az iskola más tevékenységeit is elősegíti.

Iskolánk, **a Győri Fekete István Általános Iskola is felismerte az iskolakertek jelentőségét, ezért célul tűzte ki egy fenntartható iskolakert létrehozását az iskola udvarán.** Annak ellenére, hogy nagy kihívást jelentett a tervezés és kivitelezés, az elkötelezett pedagógus kollégák lelkesedése és különféle felajánlásai révén, sikerült iskolakertünket kialakítani 2022-ben és azt azóta is folyamatosan működtetni.

Iskolánk tantestülete a 2022/23-as tanévben elhatározta, hogy az addig használaton kívüli udvari terület egy részén iskolakertet alakít ki tanulói számára, ahol a diákok speciális fejlesztési igényeit figyelembe véve, a tankert, mint oktatási eszköz, segítsen a környezettudatos nevelés, az egészséges táplálék iránti igény és az élelem előállításához szükséges szakmai tudás megszerzésében. **Az iskolakertünk nem csupán egy terület az iskola udvarán, ahol a gyerekek kertészkedhetnek, hanem egy sokszínű termő világ, amit az iskolakert pedagógiája mentén ismertetünk meg tanulóinkkal.**

A foglalkozásokon megjelenik a fenntarthatóságra nevelés, ami segít kialakítani a felelős, gondozói magatartást gyermekeinkben. Ez azért is fontos számunkra, mert **iskolánk tanulóinak túlnyomó többsége a minket körülvevő panel városrészből érkezik hozzánk**, ahol az épített környezet dominál. Ilyen típusú mikrokörnyezetben önmagán túlmutató, hogy az iskolások haszonnövényeket természetnek. Ezen ősi, alapvető emberi tevékenység beavatja őket a világ rendjébe, tevékenykedtet, problémamegoldásra és munkára nevel, fejleszti az együttműködést, az összetartozás érzését.

Iskolánk 2023-ban belépett az Országos Iskolakert-hálózatba, melynek keretében szeretnénk az adódó pályázati lehetőségeket kihasználni, a „jógyakorlatokat” megnézni és az ilyen irányú képzéseken részt venni.

1 Miért éppen iskolakert?

A mai iskolakert már nagymértékben eltér a múltban használt „tankert/gyakorlókert” területektől. A gyerekek egészen más környezetben nevelkednek, mint a korábbi generációk. Ma már az iskolakerti tevékenységek, a kertészeti ismereteken túl, magukba foglalják környezetünk megóvásának, helyes használatának mintáit, az együtt munkálkodás örömét, a feltöltődést és a játékot. Olyan típusú iskolai közösséget épít, amiben tanulók, szülők, pedagógusok és adott esetben a környezet civil szereplői működhetnek együtt.

1.1 Fentiek jegyében iskolakertünkben az alábbiak valósulnak meg:

- az ökológiai szemléletformálás és kísérletezés
- a természetes környezet körfolyamatainak bemutatása, átélése
- a környezeti problémák felvetése, megoldási lehetőségek kipróbálása
- kapcsolódás a környezeti elemekhez és a mindennapi táplálékhoz
- közös munka révén a környezeti és szociális felelősségvállalás érzékenyítése
- a gyerekek virtuális élményeinek ellensúlyozásához valóságos élmények biztosítása

1.2 Iskolakertünk építően hat az iskolán belüli és iskolán kívüli közösségekre is:

- kapcsolatot épít társosztályok és különböző évfolyamok között
- technikai dolgozókkal
- szülőkkel
- civil csoportokkal
- felügyelő szervekkel: KLIK, önkormányzat

1.3 Iskolakerti tevékenységünk külön célcsoportjai:

- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók, akik személyiségfejlődésére és magatartásszabályozó képességére pozitív hatást fejthet ki a különféle szabadban, közösségben végzett munka.
- Sajátos nevelési igényű gyerekek, akik számára az iskolakerti tevékenység egyben terápiás jelleggel is bír.

2 *Iskolakertünk története*

Iskolánk a 2022/23-as tanévben kezdte meg az iskola területén belüli gyakorlókert kialakítását tanulói számára. A rövid tervezést hamarosan a megvalósítás követte. Saját erőből, a gyerekek aktív közreműködésével előkészítettük a tervezett kert területét. Mivel az általunk kiválasztott 50nm terület eredetileg betonlapokkal lett hézagosan lefedve, annak felszedésében segítettek a technikai dolgozók, de a terület felásását, növénytermesztésre alkalmassá tételét, teljes egészében a gyerekek végezték.

1, Készül az iskolakert

Az előkészítést követően iskolakertünkbe olyan haszonnövényeket ültettünk, amit a tanulók nyersen is el tudnak fogyasztani. A magokat a tantestület tagjai biztosították. Így került kertünkbe első körben borsó, metélőhagyma, retek és madársaláta. Ezek betakarításában mind az alsósok, mind a felsőbb osztályok tanulói részt vettek.

2, A termények betakarítását nagy izgalommal várják a tanulók

Második körben paprika és paradicsom palántákat ültettek a gyerekek, melyet szintén ők takarítottak be és fogyasztottak el.

3, Paradicsom szedés

A 2022/2023-as tanév végén a tantestület összefogásával a tankertünk szomszédságában kialakításra került egy mezítlábas Kneipp-ösvény. A mezítlábas parkunk olyan útvonal, melyen mezítláb kell végig menni, így a tanulók talpát masszírozza séta közben. A különböző felületeken való mezítlábas járás javítja az egyensúlyérzékét, jótékony hatással van testtartásukra, segít a lúdtalp és gerincdeformitások kialakulásának megelőzésében. A tematikus ösvényünk a talp reflexzónáit stimulálja, így a gyermek/felnőtt egész szervezetére jótékony hatást gyakorolnak.

Eltérő anyagú és tapintású részekből áll. Járás közben talpuk különböző reflexpontjai stimulálódnak, így jó hatással van a vérkeringésre, felfrissít, rendszeres használata pedig pozitív hatással van az anyagcserére.

4, Meztlábás ösvény

3 *Napjaink*

A 2023/2024-es tanév őszén iskolakertünket tovább bővítettük málna és szeder lugassal, melynek első termését már nagyon várják tanulóink. Csakúgy, mint tavaly, a tankert tavaszi előkészítését a gyermekek végezték évfolyamtól független vegyes csoportokban, felügyelettel. Idén a zöldségek betakarítását követően lehetőséget biztosítottunk a gyerekek számára a frissen betakarított zöldségvények helyben való megkóstolására is. A környezettudatosság és fenntarthatóság jegyében az idei évben a felsős tanulók komposztálót építettek, ahova - többek között - az iskolakertben keletkezett zöldhulladékot helyezük el komposztálás és újbóli felhasználás céljával.

Adyváros olyan városrész, ahol a gyerekek nem találkoznak természetes környezettel. A mindennapi oktatás során azzal szembesülünk, hogy tanulóink alig, vagy egyáltalán nem találkoznak háziállatokkal, konyhakerti növényekkel, kertészeti munkálatokkal. Nevelési programunk lényegi eleme az életre nevelés, melynek fontos része, a hagyományok, hazánk értékeinek ápolása, ezen belül a mezőgazdasági kultúra megismerése, gyakorlása. Az elmúlt egy év megerősítette számunkra, hogy nagy szükség van a tankertre, gyakorló kertre, ahol az ismeretek életközeli, gyakorlati átadásával többrétűvé tehetjük a gyermekek képességfejlesztését, munkára nevelését, környezettudatos gondolkodásuk kialakítását.

3.1 *Gyümölcsöskertünk*

Iskolánk 2023-óta az iskolakert-hálózat tagja, így rendszeresen lehetőségünk nyílik különböző pályázatokon részt venni. Sajnos a nagyszámú jelentkező és a szűkös anyagi

keretek miatt nem tudunk sikeresen pályázni ezidáig. Azonban ez év tavaszán a *TreeDependent* alapítvány által kiírt tenderre sikeres pályázatot nyújtottunk be, ezzel elnyerve 9+1 db őshonos magyar fafajta ültetésének lehetőségét. Az őshonos fák sokkal jobb a biológiai tűrőképessége, mint más fafajoknak, így ellenállóbbak azoknál, nem szükséges őket metszeni és permetezni. A fák elhelyezésének megtervezését követően az előkészítési munkákat teljes egészében a gyerekek végezték évfolyamtól függetlenül. A fák ültetésekor, az egyik leggyakrabban használt pedagógiai módszer, a szemléltetés során, a tanulók testközelből figyelhették meg a különféle fafajták jellemzőit és a talajban élő mikrofaunát. Tapasztalatunk alapján a kertben szerzett személyes tapasztalat maradandóbb tudást eredményez tanulóinknál. A gyümölcsfák kiválasztásánál szem előtt tartottuk, hogy lehetőség szerint, olyan fajtaikat válasszunk, amiknek termése vagy a tanév végéig, vagy ősszel érik be. Többek között ültettünk cseresznye-, meggy-, őszibarack-, szilva-, kajszi- és körtefákat, illetve kaptunk egy nagyon különleges csemetét, amit „Petőfi körtefája” néven tartanak nyilván.

5, Gyümölcsfa ültetés

3.2 Petőfi körtefája

A magyar irodalom egyik legkülönlegesebb gyümölcsfájának elődje a székelykeresztúri Gyárfás-kúria udvarán állt. 1849. július 30-án este, a fehéregyházi csata előtt itt, e fa alatt költötte el híres költőnk utolsó vacsoráját barátai körében, megígérve nekik, hogy a csatából mindenképp visszatér. **Ezen körtefa nemes vesszejének oltványából kapott iskolánk is,** melyet a legenda szerint, a Gyárfás család időnként marhavérrel öntözött meg. A körtefa továbboltását Kovács Gyula pomológus végezte el, akit az ősi magyar gyümölcsfák

szakértőjeként ismerünk. Az ő kezdeményezésére került e becses történeti emlék iskolánk udvarába.

6. Petőfi körtefája

4 *Terveink*

Az ősi hagyományokat modern köntösbe bújtatva **olyan iskolakertet szeretnénk kialakítani**, ami oktatási, nevelési és felüdülési cézzattal művelt kert, **melyet tanulóink rendszeresen gondoznak és használnak.**

Célunk egy valódi oktató és **gyakorló tér létrehozása, ahol a gyerekek** kertészkedés közben **megfigyelnek, izgalmas kísérleteket végeznek, mérnek, és megtanulják a környezetük helyes használatát.** Megismerhetik többek között a komposztálást, és a gyakorlatban sajátíthatják el a fenntartható gazdálkodás alapjait. Ezen felül tanulóink gazdálkodási tudástára bővül, hiszen a diákok már egészen korán megtanulhatják azt is, hogy a befektetett időnek és energiának szó szerint meglesz a gyümölcse. Testközelből szerezhetnek **tapasztalatot a természet működéséről, és közelebb kerülnek a mindennapi ételeikhez, ezáltal az egészséges táplálkozás fogalma is vonzóbbá válhat.** Ki ne akarná megkóstolni azt a paradicsomot, borsót vagy retket, amit ő maga ültetett, vagy azt a málnát, szedret, amit olyan gondosan locsolgatott?

Kertünk két fő profilja a zöldségtermesztés és gyümölcsstermelés lesz.

A jellegzetesen ősi magyar gyümölcsfák szomszédságában, **a meztlábás ösvényünk mellett, egy „lepkesimogató” kialakítását tervezzük, ahol tanulóink közvetlen élményeket szerezhetnek a Kisalföldön honos lepkefajták kifejlett és bebábozódott példányairól.** Ezek mellett a virágok is szerepet kapnak tankertünkben. Az esztétikumuk mellett, a hasznosságuk is szükségessé teszi jelenlétüket kertünkben, mivel sokuk felhasználható a növényvédelemben, a kártevők távoltartásában, a hasznos rovarok odavonzásában. Az iskola területén nagy mennyiségű avar és kaszálék képződik. Ezeket a **kert komposztálójában kezeljük,** amíg újbóli felhasználásra alkalmas nem lesz. **Terveink között szerepel az esővíz folyamatos felfogására alkalmas tároló rendszer kialakítása,** hogy a környezettudatosság jegyében minél kevesebb ivóvizet használjunk fel.

Petőfi körtefájának külön szerepet szánunk iskolakertünkben. **Hús lombjai alatt tematikus irodalmi délelőttiakat szeretnénk tartani, ahol tanulóink jobban megismerhetnék hazánk költőit, íróit egy-egy pedagógus vagy felsős diák általi színes előadás keretében.** További terveink között szerepel zenés irodalmi délutánok szervezése a szülők számára a fa alatt, ha igényt tartanak rá a jövőben.

Iskolánkban a **2024/25-ös tanévre meghirdetjük a „Fogadj örökbe egy fát!” programot,** melynek keretében, minden évfolyam „örökbefogad” egy-egy gyümölcsfát, aminek gondozása az öntözéstől a gyümölcsszüretig, az adott évfolyam diákjainak feladata lesz. Az „örökbefogadás” minden éven megújul, így minden fajta gyümölcsfa gondozásával találkozhatnak diákjaink a 8 év alatt.

A gyerekek a közös munka révén érzékenyebbé válhatnak a környezetükre, és a szabad levegőn töltött órák valóságos élményeivel ellensúlyozhatják az utóbbi években uralkodóvá vált virtuális tereket.

4.1 Iskolakertünk több típusú tankert ötvözete.

- *Szemléltetőkert,* mert sok növény található benne kis területen. A bemutató területeink alkalmasak ökológiai összefüggések közvetlen megfigyelésére.
- *Oktatókert,* mert célunk a kertészeti ismeretek oktatása (palántanevelés, kiültetés, tápanyag-utánpótlás, növényvédelem stb.).
- *Haszonkert,* mert a megtermelt haszonnövényeket diákjaink fogyasztják el.
- *Biokert,* mert a növénytermesztés jellegzetes módszereit mutatjuk be tanulóinknak (komposztálás, növényi táplevek használata, esővízgyűjtés stb.).

Iskolakertünk fenntartásában és gondozásában számítunk minden olyan lelkes kollégára és diákra, akik kedvet éreznek a természetközeli élmények megtapasztalására.

Németh Péter
iskolaigazgató

Szarvas Péter
iskolakert vezető/pedagógus